

Daniel Lindqvist
Bitr. Kommundirektör
08 124 57 088
daniel.lindqvist@ekero.se

Översyn av stiftelser/fonder som förvaltas av Ekerö kommun

Dnr KS14/205-046

Bakgrund och sammanfattning

Ekerö kommun förvaltar idag åtta stiftelser/fonder av varierande storlek och med olika ändamål. Förvaltningen av dessa innebär dels att utifrån statuten finna och dela ut medel till berättigade destinatärer och dels att administrera stiftelsernas/fondernas tillgångar, vilket bl.a. innefattar kapitalplaceringar, upprättande av årsammansättningar och fastighetsförvaltning.

Förvaltningen av stiftelserna/fonderna tar allt större resurser i anspråk hos kommunen och från 1 januari 2015 ska, enligt nya regler, alla stiftelser vara registrerade hos Länsstyrelsen vilket på sikt kommer att leda till ytterligare administration. Varje stiftelse/fond ska bära sina egna kostnader vilket innebär att kommunens utgifter för förvaltningen ska betalas av respektive stiftelse/ fond.

Flertalet av stiftelserna/fonderna saknar eller har begränsat utdelningsbart kapital och i vissa fall där det finns utdelningsbart kapital är det inte alltid möjligt att utifrån statuten finna destinatärer.

Med hjälp av extern konsult har kommunledningskontoret nu gjort en översyn av samtliga stiftelser/fonder. Huvudsyftet med översynen har varit att skapa bättre förutsättningar för att kunna använda förmögenheternas avkastning så som donatorer och stiftare har avsett. Det har också varit en ambition att minska kommunens administration samt att stiftelserna/fonderna ska bära sina egna kostnader.

Sammanfattningsvis innebär förslaget till åtgärder att kommunen även på sikt fortsätter att förvalta de större stiftelserna och ansöker om ändringar av vissa av statuten så att det är möjligt att hitta destinatärer då avkastningen ska delas ut, i form av stipendier och bidrag. För mindre stiftelser/fonder är förslaget att ansöka om att få förbruka hela kapitalet och inte bara avkastningen. En av fonderna har upplupna kostnader som överstiger kapitalet och slutredovisning har upprättats.

Förvaltningen av stiftelserna/fonderna

Ekerö kommun förvaltar åtta stiftelser/fonder (anknuten förvaltning), vilket innebär ett åtagande att förvalta respektive förmögenhet i enlighet med förordnandet. Kommunstyrelsen ansvarar för förvaltningen men den praktiska hanteringen som utdelning av stipendier/bidrag och skötsel av fastigheter hanteras av Barn- och utbildningsnämnden, Socialnämnden, Kultur- och fritidsnämnden respektive Tekniska nämnden. Kommunens kostnader för förvaltningen består huvudsakligen av kostnader för redovisning och annan handläggning samt för revisor och fastighetsskötsel. I samband med översynen har det framkommit att stiftelserna/fonderna idag inte belastas fullt ut för kommunens kostnader för förvaltningen. Detta behöver åtgärdas, då det i annat fall innebär att kommunen subventionerar stiftelserna. Det kan också konstateras, att kommunen behöver lägga mer resurser på förvaltningen av stiftelserna/fonderna vad avser:

- Placering av medel och uppföljning
- Årsredovisningarnas utformning
- Riktlinjer för utdelning
- Annonsering och information om stiftelserna

En annan viktig fråga att ta ställning till är huruvida stiftelserna även i fortsättningen ska ha tillgångar i form av fastigheter, som innebär skötsel av mark och byggnader, eller om de ska renodlas till att omfatta endast finansiella tillgångar, vilket skulle förenkla förvaltningen.

Registrering och förvaltning kommer sannolikt leda till att de små stiftelserna/fondernas möjligheter att dela ut medel enligt ändamålet försämras. Redovisar fonderna ett negativt årsresultat kommer kapitalet succesivt att minska.

I syfte att så långt det är möjligt tillgodose ändamålen för respektive stiftelse/fond bör kommunen i första hand ansöka hos Länsstyrelsen, om att få upplösa de små stiftelserna/fonderna, så att hela kapitalet och inte endast avkastningen kan delas ut. På sikt innebär detta att stiftelserna/fonderna avvecklas. I andra hand ansöker kommunen hos Kammarkollegiet om möjligheten att få förbruka hela kapitalet. Ingen ansökningsavgift utgår vid ansökan till Länsstyrelsen. Kammarkollegiets avgift uppgår för de större stiftelserna till 8 500 kronor per stiftelse.

Vid ansökan om permutation hos Kammarkollegiet bör i ett par fall innefatta ändring av ändamålen, i de fall dessa inte längre överensstämmer med verkliga förhållanden. Kommunstyrelsen föreslås vidta behövliga åtgärder för att utveckla och förbättra förvaltningen av stiftelserna. För att förenkla förvaltningen föreslås att tillgångslagen renodlas till att omfatta finansiella tillgångar jämte bankmedel, samt att fastigheten, som idag ägs av Stiftelsen Ulrika Jansdotters fond försäljs. I övrigt föreslås att Kommunstyrelsen vidtar behövliga åtgärder för att utveckla och förbättra förvaltningen av stiftelserna/fonderna.

Beskrivning av respektive stiftelse/fond

Stiftelsen Anna Christina Sandbergs donation

Stiftelsens ändamål: Av den årliga nettoavkastningen skall 1/10 läggas till kapitalet. Återstoden av nettokastningen får användas till dels stipendier, premier och andra bidrag för vård och fostran av barn och ungdom från Sånga församling, dels till behövande inom Sånga och Skå församlingar. Senaste utdelning skedde 2009.

Summa eget kapital och skulder: 1 388 960 kr

Bundet kapital 2014: 1 238 214 kr

Fritt kapital 2013: 150 747 kr

Förslag till åtgärder:

Ekerö kommun ansöker om permutation (ändring av statut) hos Kammarkollegiet så att vid utdelning av avkastningen ska barn och ungdom i Färingsö församling komma i fråga, dock med företrädesrätt för barn och ungdom i tidigare Sånga församling, samt till behövande inom Färingsö församling med företrädesrätt för behövande inom tidigare Sånga och Skå församlingar.

Stiftelsen Ekerö kommuns skolsamfond (se bilaga 1)

Stiftelsens ändamål: Av den årliga nettoavkastningen skall minst 1/10 läggas till kapitalet. Återstående belopp är tillgängligt för utdelning påföljande år. Avkastning som inte utdelas skall reserveras för utdelning kommande år. Disponibel avkastning skall användas till förmån för elever vid skolväsendet i kommunen. Utdelning har ej skett de senaste fem åren.

Summa eget kapital och skulder: 35 565

Bundet kapital 2014: 30 997

Fritt kapital 2014: 4 568

Förslag till åtgärder:

Ekerö kommun ansöker hos Länsstyrelsen om att få förbruka fondens resterande tillgångar för ändamålet. I det fall Länsstyrelsen avvisar ansökan så sker ansökan till Kammarkollegiet.

Stiftelsen Sven-Olof Olssons Stipendiefond

Fondens ändamål: Stipendiefonden har till syfte att stödja och uppmuntra förtjänstfulla insatser inom kulturområdet på Mälaröarna. Ekerö kommuns Kulturnämnd har att årligen av avkastningen utdela två stipendier till inom Ekerö kommun bosatta och verksamma personer, vilka på ett förtjänstfullt sätt bidragit till främjandet av kulturlivet i allmänhet även som hembygdskulturen inom kommunen. Stipendiet kan utdelas även efter förslag inom nämnden. Någon utdelning har ej skett sedan 2001.

Summa eget kapital och skulder: 55 014 kr

Bundet kapital 2014: 50 000 kr

Fritt kapital 2014: 5 014 kr

Förslag till åtgärder:

Ekerö kommun ansöker hos Länsstyrelsen om att få förbruka fondens resterande tillgångar för ändamålet. I det fall Länsstyrelsen avvisar ansökan så sker ansökan till Kammarkollegiet.

Stiftelsen Georg Fredrikssons Minnesfond

Fondens ändamål: Fondens årliga avkastning skall tillfalla Färingsö servicehus för främjande av vård av där boende, behövande ålderstigna genom att på olika sätt bereda dem en trivsamt tillvaro. Någon utdelning har ej skett de senaste fem åren.

Summa eget kapital och skulder: 61 240 kr

Bundet kapital 2014: 58 986 kr

Fritt kapital 2014: 2 254 kr

Förslag till åtgärd

Ekerö kommun ansöker hos Länsstyrelsen om att få förbruka fondens resterande tillgångar för ändamålet. Ekerö kommun ansöker också om ändring av statut så att den årliga avkastningen skall tillfalla Färingsöhemmet istället för Färingsö servicehus. I det fall Länsstyrelsen avvisar ansökan så sker ansökan till Kammarkollegiet.

Stiftelsen Ulrika Jansdotters fond

Stiftelsens ändamål: Disponibel avkastning skall användas till stöd åt behövande inom kommunen, exempelvis genom främjande av barn- och ungdomsvård och bistånd till åldringar och handikappade. Företräde ges åt personer boende inom Färentuna församling. Utdelningen 2014 var 69 998 kr.

Summa eget kapital och skulder: 786 847 kr

Bundet kapital 2014: 652 799 kr

Fritt kapital 2014: 37 701 kr

Förslag till åtgärd

Ekerö kommun ansöker om permutation hos Kammarkollegiet för att få sälja de samtaxerade fastigheterna Högby 2:3 och Högby 4:4 (se bilaga 2) samt att vid utdelning av avkastningen ska företräde ges till personer boende inom Färingsö församling istället för Färentuna församling (då Färentuna församling gått upp i Färingsö församling). I andra hand ansöker Ekerö kommun om att företräde ska ges till personer boende inom tidigare Färentuna församling.

Stiftelsen Sociala Samfonden (se bilaga 3)

Stiftelsens ändamål: Av den årliga nettoavkastningen skall minst 1/10 läggas till kapitalet. Återstående belopp är tillgängligt för utdelning följande år. Avkastning som inte utdelas skall reserveras för utdelning under kommande år. Disponibel avkastning skall användas till stöd åt behövande inom kommunen, exempelvis genom främjande av barn- och ungdomsvård och bistånd till äldre och handikappade. Avkastningen skall även användas till förströelse och annan glädje för äldre personer inom kommunen. Utdelning skedde senast år 2010.

Summa eget kapital och skulder: 359 804 kr

Bundet kapital 2014: 359 804 kr

Fritt kapital 2014: 0 kr

Förslag till åtgärd

Ingen åtgärd föreslås då fonden på sikt kan förväntas ge ett utdelningsbart kapital.

Stiftelsen G. Hallenstiernas Donation

Fondens ändamål: Av den årliga nettoavkastningen skall minst 1/10 läggas till kapitalet. Återstående del av avkastningen må användas till stipendier och studiebidrag åt ungdomar från Norrby gård (Munsö) eller från gårdar, som avsöndrats från Norrby, för studier efter den obligatoriska skolan. Utdelning sker av kyrkoherden i samråd med ägaren till Norrby gård. Senaste utdelning skedde år 2014 med 7 323 kr.

Summa eget kapital och skulder: 35 785 kr

Bundet kapital 2014: 28 461 kr

Fritt kapital 2014: 7 180 kr

Förslag till åtgärder:

Ekerö kommun ansöker hos Kammarkollegiet om att få förbruka fondens resterande tillgångar för ändamålet.

Ulrika Jansdotters fond

Fondens ändamål: Befintliga medel får användas till inköp av lekredskap till Färentuna skola samt till skyltning av kommunens skolor. Någon utdelning har inte skett de senaste fem åren.

Summa eget kapital och skulder: 11 935

Bundet kapital 2014: 0

Fritt kapital 2014: 5 719

Slutredovisning har upprättas 2015 då fonden har upplupna kostnader som överstiger det egna kapitalet.

Bilaga 1 Ekerö kommuns skolsamfond

Följande fonder ingår i skolsamfonden:

- Carl Emil Carlssons premiefond för Sundby skola
- Anna Catharina Ersdotters donation nr III
- Nordstedtska fonden
- Ekebyhavs premiefond
- Harriet Holmers donationsfond
- Mamsell Gustava Rungs donationsfond (hälften härav)

Bilaga 2 Högby 2:3 och 4:4

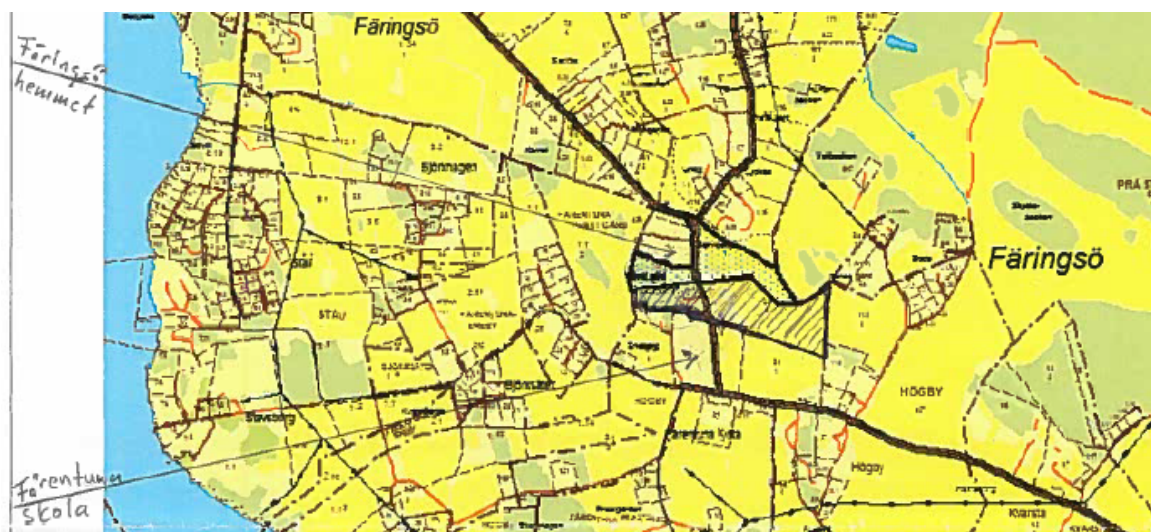
Stiftelsen Ulrika Jansdotterfond äger fastigheterna Högby 2:3 och Högby 4:4 omfattande c:a 20 ha och 2014 samtaxerade till 2893 tkr. Fastigheterna är rågrannar och finns i tre områden, se bifogad karta;

- Färentuna mellan Färentuna skola och Färingsöhemmet och på andra sidan landsvägen.
- Högby
- Högby skär

På fastigheterna finns bl.a. följande verksamheter:

- Lilla Rödbacka som är i stort behov av genomgripande renovering. Förutom det mycket stora underhållsbehovet behövs en standardmässig nivåhöjning för att motsvara dagens krav på permanentbostäder. Byggnaden tillhör Stiftelsen.
- Stora Rödbacka som idag är vakant. I behov av fortsatt renovering. Byggnaden tillhör kommunen.
- Färentuna värmecentral. Tillhör kommunen.
- Hembygdsgård. Mark upplåten till Färingsö hembygdsförening i början
- Jordbruksmark vid Färentuna och Högby. Allt utarrenderat.
- Skogsmark vid Färentuna och Högby skär.
- Pumpstation för Roslagsvatten.

Lilla Rödbacka kräver omfattande kapital oavsett renovering eller rivning/återuppbyggnad, uppskattningsvis 1-1,5 mkr. Stiftelsen saknar idag fria tillgångar i den omfattningen. En ombildning av Stiftelsens tillgångar från fastigheter till andra tillgångar rekommenderas. Det gör Stiftelsen likvid och skapar för framtiden väsentligt större enkelhet i förvaltningen.

Bilaga 3 Sociala samfonden

Genom beslut den 15 november 1985, Dnr 24-82-84 och 24-84-84, har kammarkollegiet medgivit att följande fonder sammanläggs till en samfond benämnd Social samfond i Ekerö kommun:

Anders Lunds fond
Anna Catharina Ersdotters donation nr II
Erik Anderssons och Anna Catharina Ersdotters fond
R Klinkowströms fond
Sylvanderska fattigfonden
Samuel Bengtssons fond
Mamsell Gustava Rungs donationsfond (hälften härav)
Frans och Ingeborg Berglunds donation
Ernst Filippus Janssons donation
Elofsonska donationen
Erik Erikssonska fonden
Greve Axel Löwens fond
Thunellska fonden
Eva Charlotta Sjöborgs fond
Övriga obligationsmedel från Skå
Anna Catharina Ersdotter fond nr I
Gustav Isidor Claessons fond
Frans och Ingeborg Berglunds fond till Ekerö kommun
Frans och Ingeborg Berglunds fond till Färentuna kommun
Anderssonska donationsfonden
Eva Norrströms donation och
Eklundska fonden